

INTEGRAREA MONETARĂ, FACTOR AL COEZIUNII ECONOMICE ȘI AL SOLIDARITĂȚII DINTRE STATELE MEMBRE ALE UE

Coman Tatiana Adina, Universitatea Dunărea de Jos, Galați

Abstract: *The success of the EU is based on the convergence of the monetary policies of the Member States, and a genuine Single Market includes the monetary union. The monetary integration represents a factor of the economic cohesion and of the solidarity among the Member States. In order to have a united Europe, this is an advantage in the relationships with other states of the world. The major objectives of the monetary union are:*

- *The finalization of the Single Market through the elimination of uncertainty and of the inherent costs of the exchange system, but also of the costs for the protection against the risks of the currency fluctuations, and through the insurance of the total comparability of costs and prices inside the EU. The Single Market will stimulate the intra-communitarian trade by helping the citizens and by supporting the business environment;*
- *Economic growth;*
- *Europe's monetary stability and the increase of its financial power.*

Succesul Uniunii Europene se bazează pe convergența politicilor monetare ale Statelor Membre, iar o Piața Internă în deplinul înțeles al cuvântului include uniunea monetară. *Integrarea monetară* este un factor al coeziunii economice și al solidarității dintre Statele Membre. Pentru o Europă unită, aceasta este un atu în relațiile cu restul lumii.

Obiectivele majore ale uniunii monetare sunt:

- finalizarea construcției pieței unice prin eliminarea sentimentului de nesiguranță și a costurilor inerente operațiunilor de schimb valutar, dar și a costurilor protecției împotriva riscurilor fluctuațiilor valutare, precum și prin asigurarea comparabilității totale a costurilor și a prețurilor în cadrul Uniunii. Prin facilitarea derulării afacerilor și venind în sprijinul cetățenilor, aceasta trebuia să stimuleze comerțul intra-comunitar;
- creșterea activității economice;
- consolidarea stabilității monetare a Europei și sporirea puterii sale financiare prin:
 - eliminarea, prin definiție, a oricărei posibilități de speculație implicând monedele comunitare,
 - asigurarea, prin dimensiunea economică și financiară a uniunii monetare astfel formate, a unei anumite invulnerabilități a noii monede la speculațiile de pe plan internațional,
 - crearea posibilității pentru moneda euro de a deveni o moneda principală de rezervă și o monedă de plată.

Stadiile creării U.E.M au fost menite sa asigure tranziția la moneda unica, astfel încât aceasta sa aibă o baza solida, datorita in special realizării in prealabil a unei convergente complete a politicilor economice si monetare. Cel de-al treilea stadiu al Uniunii Economice si Monetare (U.E.M) a început la 1 ianuarie 1999. Aceasta data marchează începutul unor schimbări importante pentru Statele Membre, chiar si pentru acelea care nu fac parte încă din zona euro¹.

În sfera economica, cel mai important lucru este coordonarea politicilor naționale (prin programele naționale de convergența, liniile directoare pentru domeniul economic, supravegherea multilaterală și procedura pentru deficite excesive). Toate statele vor trebui să respecte Pactul de Stabilitate și Creștere, să împiedice finanțarea directă a deficitului bugetar de către Banca Centrală, să interzică accesul privilegiat al autorităților publice la instituțiile financiare și să asigure libera circulație a capitalului. Deși aderarea presupune acceptarea obiectivelor UEM, îndeplinirea criteriilor de convergența nu este o precondiție. Cu toate acestea, întrucât aceste criterii reprezintă indicatori ai unei politici macroeconomice generatoare de stabilitate, toate Statele Membre vor trebui, până la urmă, să le îndeplinească. Conform Tratatului CE și excluzând statutul de "opt-out", un Stat Membru fie adoptă moneda euro, fie beneficiază de o derogare. Un Stat Membru cărui i se aplica o derogare este, conform articolului 122 al Tratatului, exclus de la drepturile și obligațiile aferente Sistemului European al Băncilor Centrale (SEBC).

¹ Constantin Popescu, *Raționalitate și speranță. Paradigma întregului viu*, Editura Renaissance, București, 2006

La 1 ianuarie 1999 moneda unică europeană a devenit un fapt împlinit, marcând momentul cel mai important al secolului, după înființarea Sistemului Monetar de la Bretton Woods. Procesul de unificare monetară a fost și este însă un proces dificil, presărat cu perioade de cumpănă cu proiecte eșuate și cu unele incertitudini legate de succesul său.

La o jumătate de secol de la începuturile integrării economice în Europa de Vest, se încearcă găsirea de răspunsuri la unele întrebări cum ar fi: procesul de unificare monetară este influențat în principal de factori de natură economică sau de factori politici? Care sunt costurile și beneficiile uniunii monetare și care sunt condițiile pentru ca beneficiile să primeze? Care sunt pașii necesari pentru a atinge uniunea monetară? Ce lecții pot învăța noile state membre din experiența celor 12 țări care fac parte în prezent din zona euro? Cele două componente ale acestui stadiu, respectiv uniunea economică pe de o parte și uniunea monetară pe de altă parte, nu pot fi separate, chiar dacă se poate realiza o analiză pentru fiecare. În cazul UE, uniunea monetară precede uniunea politică dar are nevoie de uniune economică, aflându-ne astfel în fața unui proces unic, cu totul diferit de alte experiențe istorice.

În domeniul reformelor structurale, în ultimii ani țările din zona euro au devenit tot mai conștiente de necesitatea de a face față provocărilor reprezentate de accentuarea concurenței la nivel global, de îmbătrânirea populației și intensificarea progresului tehnologic. În consecință, unele dintre acestea au depus eforturi pentru crearea de locuri de muncă. Ca urmare a acestor reforme și a temperării creșterilor salariale în unele țări, zona euro a înregistrat în ultima perioadă o accelerare considerabilă a ritmului de creștere a populației ocupate. De remarcat faptul că în zona euro au fost create aproximativ 12 milioane de locuri de muncă pe parcursul celor opt ani care au trecut de la intrarea în etapa a treia a Uniunii Economice și Monetare (UEM), comparativ cu puțin peste 2 milioane de noi locuri de muncă create în același grup de țări în cei opt ani anteriori anului 1999. Cu toate acestea, Consiliul guvernatorilor semnalează persistența unor obstacole structurale majore care explică ratele încă inacceptabil de mari ale șomajului și nivelul încă redus de participare pe piața forței de muncă, potrivit standardelor internaționale. În condițiile în care, pe plan mondial, și alte țări acționează în direcția creșterii competitivității propriilor piețe, este important ca fiecare țară din zona euro să minimizeze disfuncționalitățile la nivelul piețelor generate de reglementările specifice și ca întreaga zonă euro să elimine și ultimele obstacole din calea integrării piețelor. Un element important care trebuie luat în considerare este aderarea Marii Britanii la UEM, deoarece impactul aderării acesteia poate fi mai mare decât în cazul aderării ultimilor 12 noi membri ai UE. Aceasta pentru că, dintre statele membre UE, Marea Britanie are economia cel mai puțin corelată cu zona euro. Mai mult, PIB-ul economiei britanice reprezintă aproximativ 17% din PIB-ul Uniunii Europene, față de 5% la sută cât reprezintă PIB-ul celor 12.

Marea Britanie, a doua mare economie a Europei, a anunțat (octombrie 1997) prin vocea cancelarului Gordon Brown, că, pentru a decide dacă și când ar fi în interesul ei să adere la uniunea economică și monetară, ia în considerare cinci teste economice și anume:

- dacă există o convergență durabilă între economiile Marii Britanii și cele ale zonei euro (sunt ciclurile de afaceri și structurile economice compatibile?)
- dacă există suficientă flexibilitate a economiei Marii Britanii pentru a face față schimbărilor economice care ar putea apărea;
- dacă ar crea aderarea la UEM condiții mai bune pentru ca firmele să ia decizii pe termen lung de a investi în Marea Britanie;
- care ar fi impactul aderării la U.E.M asupra poziției competitive a industriei serviciilor financiare a Marii Britanii,
- dacă aderarea la U.E.M va genera o creștere mai mare, stabilitate și o creștere de durată a locurilor de muncă în Marea Britanie

În ciuda afirmațiilor cancelarului aceste criterii sunt mai degrabă subiective decât obiective. O analiză privind satisfacerea acestor criterii, efectuată de către Trezoreria Marii Britanii² (2003), a arătat că încă nu este timpul ca Marea Britanie să adopte moneda euro iar perspectiva unui referendum asupra monedei unice apare la fel de îndepărtată. Rezultatul unui referendum este de o importanță fundamentală pentru mediul de afaceri din Marea Britanie întrucât, pe termen lung, mediul economic din această țară urmează să fie reglementat de deciziile făcute într-o moneda unică.

² <http://ec.europa.eu> – Comisia Europeană

Întrebarea care se pune este dacă va introduce aceasta aderare o nouă eră de prosperitate economică ca urmare a ștergerii barierei finale către o piață unică europeană completă sau va fi Marea Britanie blocată într-un sistem care nu permite luarea de decizii economice, necesare pentru satisfacerea poziției Marii Britanii, și care ar putea conduce la o situație dezastruoasă.

Specialiștii britanici care au analizat pe rând cele cinci criterii au constatat următoarele:

1) Legat de primul criteriu – așa numitul test de convergență ciclică - un raport recent, elaborat de Institutul Național de Cercetări Economice și Sociale din Marea Britanie, arată că nu există o convergență mai mare între Marea Britanie și zona euro decât cea constatată în 1997. Dovada este că ratele dobânzilor sunt acum foarte apropiate și Marea Britanie are cea mai scăzută rată a inflației din Europa. Este totuși recunoscut ca un aspect negativ faptul că piața menajelor din Marea Britanie este semnificativ diferită față de restul Europei.

2) Răspunsul la cel de-al doilea test: este necesară fie mobilitatea forței de muncă fie flexibilitatea salariilor, sau ambele, astfel încât costurile forței de muncă să poate fi ajustate pentru a face față schimbărilor economice.

Unii comentatori ar putea argumenta că Marea Britanie și U.E s-au mișcat simultan dar acesta este mai degrabă atributul economiei Marii Britanii care devine mai puțin flexibilă ca rezultat al birocrăției crescute decât al UE care devine din ce în ce mai flexibilă (și evoluează către modelul SUA)

3) Ar putea fi deciziile privind investițiile pe termen lung sprijinite prin aderarea la euro? Deși siguranța ratei de schimb ar putea fi garantată pentru afacerile pe care Marea Britanie le face cu Europa, această siguranță nu va funcționa în cazul afacerilor care se fac cu alte părți ale lumii. Prin urmare nu este drept să se spună că siguranța va fi îmbunătățită pentru toate deciziile de afaceri. În plus, dacă apartenența la zona euro ar avea un impact advers asupra economiei Marii Britanii atunci de bună seamă deciziile privind investițiile pe termen lung nu ar putea fi sprijinite.

4) Ar putea fi aderarea compatibilă cu menținerea poziției competitive a industriei serviciilor financiare a Marii Britanii? Păreră este că apartenența la zona euro ar putea oferi chiar mai mari oportunități pentru Marea Britanie de a-și menține preeminența.

5) Aderarea la zona euro va genera o creștere mai accentuată, stabilitate și creștere de durată a locurilor de muncă? Susținătorii trecerii la euro ar putea argumenta că îndepărtarea barierei finale în calea comerțului ar asigura prosperitatea economică sporită. Adversarii trecerii la euro ar putea argumenta că economia Marii Britanii a funcționat mai bine de la introducerea monedei euro și că aceasta demonstrează că ar putea fi benefică rămânerea Marii Britanii în afara zonei euro.

Desigur va fi o judecată dificilă pentru Trezorerie să concluzioneze dacă au fost satisfăcute criteriile economice. Această decizie va avea un impact direct asupra calendarului probabil al unui referendum iar rezultatul referendumului va decide cadrul economic pe termen lung pentru mediul de afaceri din Marea Britanie.

Data fiind semnificația acestei chestiuni este cu atât mai vital ca vocea mediului de afaceri să se audă în dezbateră politică asupra aderării Marii Britanii la euro. Specialiștii susțin că guvernul nu va lansa un referendum decât dacă are siguranța că va câștiga și va lansa un referendum doar dacă există un răspuns pozitiv la fiecare din cele cinci teste.

Prin urmare scenariul probabil, dat fiind că indicațiile curente arată că nu este posibil ca guvernul să câștige referendumul, este un compromis politic - "economia Marii Britanii s-a apropiat semnificativ, din 1997, în ceea ce privește satisfacerea testelor economice dar există încă pași de făcut și ca o perioadă ulterioară cu o altă evaluare va fi necesară înainte ca o decizie finală să poate fi luată". Deci probabilitatea este că referendumul să fie amânat până după următoarele alegeri.

Tratatul Constituțional și coeziunea UE

Constituția europeană reprezintă un pas important în construcția europeană. Aceasta este gândită să răspundă provocărilor unei lumi în schimbare, provocări cu care se confruntă o Uniune care traversează cea mai mare extindere și, nu în ultimul rând, a unei Europe unite cu peste 450 de milioane de locuitori. Constituția europeană trebuie să creeze cadrul pentru democrație, libertate și transparență, pentru o Europă eficientă care lucrează mai aproape de fiecare cetățean.

Constituția europeană înlocuiește tratatele existente cu un text unic, coexistă cu constituțiile naționale și instituțiile tarilor europene și în nici un caz nu le înlocuiește. Constituția asigură continuitatea legală a Comunităților, simplificând instrumentele legale și adaptând procesul decizional la provocările actuale.

Constituția europeană este împărțită în patru părți. Prima parte definește ce este Uniunea Europeană, care îi sunt valorile, obiectivele, prerogativele, procedurile decizionale și instituțiile. Partea a II-a conține Carta Drepturilor Fundamentale. Partea a III-a descrie politicile și modul de funcționare a Uniunii Europene. Partea a IV-a conține prevederile finale, inclusiv procedurile de revizuire și adoptare a Constituției.

Principiile fondatoare ale Uniunii

- Valorile și obiectivele Uniunii sunt consacrate formal de dreptul comunitar, la fel ca și drepturile cetățenilor europeni, datorita includerii Cartei Drepturilor Fundamentale în Constituție.
- Uniunea dobândește personalitate juridică prin fuziunea Uniunii Europene cu Comunitatea Europeană.
- Competențele (exclusive, partajate și de coordonare) și repartizarea lor între state membre și Uniune sunt definite în mod clar și irevocabil.
- Pentru prima data statele membre se pot retrage din Uniune datorită introducerii clauzei de retragere voluntară³.
- Instrumentele de acțiune legislativă ale Uniunii sunt simplificate, numărul lor fiind redus de la 15 la 6. Același lucru se întâmplă cu terminologia, prin introducerea legii europene și a legii cadru europene.

Instituțiile Uniunii

- Fotoliile din Parlamentul European sunt distribuite în mod degresiv și proporțional. Începând cu următorul mandat, adică din 2009, Constituția prevede minimum 6 fotolii parlamentare pentru statele membre. Numărul maxim de fotolii parlamentare pe care un stat membru le poate avea este 96.
- Textul prevede ca o decizie privind compoziția Parlamentului European pentru mandatul 2009-2014 sa fie luata de Consiliul European la propunerea Parlamentului, prin vot unanim. Numărul parlamentarilor nu va depăși 750.
- Consiliul European, care va fi prezidat de un președinte ales pentru doi ani și jumătate, este recunoscut formal ca instituție europeană. Se renunță la președinția semestrială a Consiliului european.
- Statele membre vor avea câte un comisar european până în 2014, data de la care numărul de comisari va fi redus, fiind egal cu doua treimi din numărul statelor membre. În plus, comisarii își vor exercita funcția prin rotație. Președintele Comisiei va fi ales de către Parlamentul European pe baza unei propuneri de la Consiliul European.
- Este creată funcția de Ministru al Afacerilor Externe care preia sarcinile Comisarului pentru Relații Externe și a Înaltului Reprezentant pentru Politica Externa și de Securitate Comună, fiind subordonat Consiliului. Ministrul de Afaceri Externe prezidează și Consiliul de Miniștri reunit în formația care tratează probleme de politică externă.

Procesul decizional

- S-a convenit asupra unui nou sistem de majoritate calificata: 55% dintre statele membre reprezentând 65% din populație;
- Majoritatea calificată în Consiliul de Miniștri se aplică pentru alte 20 de domenii existente și alte 20 nou create;
- Adoptarea în comun a legilor și legilor cadru europene de către Parlamentul European și Consiliul devine normă (procedură legislativă ordinară);
- Sunt create câteva clauze pasarelă pentru facilitarea extinderii ulterioare a aplicării votului cu majoritate calificata și trecerea la procedura legislativă ordinară;
- De acum înainte, atât Parlamentul European cât și Consiliul de Miniștri sunt obligate să țină ședințe publice când analizează și adoptă o propunere legislativă (transparenta procedurilor).

Politicile Uniunii

- Trebuie ameliorata coordonarea politicilor economice ale tarilor care fac parte din zona euro iar rolul informal al Grupului Euro trebuie sa fie recunoscut;

³ Gabriela Dragan, *Uniunea Europeana între federalism și interguvernamentalism. Politici comune ale UE*, Editura ASE, 2005

- “Pilonii” sunt desființați prin includerea celui de-al doilea pilon (Politica externă și de securitate comună) și a celui de-al treilea pilon (Justiție și Afaceri Interne) în cadrul comunitar. Aceste domenii erau reglementate anterior prin metoda interguvernamentală⁴;
- Politica externă și de securitate comună este consolidată prin crearea funcției de Ministru European al Afacerilor Externe și definirea progresivă a unei politici comune de apărare, de exemplu prin crearea unei Agenții Europene pentru Apărare și autorizarea cooperării consolidate în acest domeniu;
- Este prevăzută crearea unei zone de libertate, securitate și justiție prin implementarea planificată a politicilor comune în domeniul azilului, imigrației, controlului frontierelor externe, al cooperării polițienești și judiciare, prin extinderea acțiunilor Europol și Eurojust și crearea unui Birou al Procurorului European.

Ce oferă Constituția cetățenilor europeni

- Pentru prima dată sunt definite fundamentele democratice ale Uniunii, inclusiv democrația participativă. Este introdus dreptul la inițiativa civică pentru cetățeni (la cererea a cel puțin un milion de cetățeni dintr-un anumit număr de state membre, Comisia poate fi determinată să înainteze o propunere legislativă conform doleanțelor semnatarilor);
- Constituția consolidează punerea în aplicare a principiilor subsidiarității și proporționalității: de acum înainte, fiecare parlament național va avea posibilitatea să analizeze propunerile Comisiei din punct de vedere al principiului subsidiarității, concluziile putând duce la revizuirea propunerii inițiale făcute de Comisie;
- Constituția consolidează politica regională a Uniunii, o politică bazată pe solidaritate și proximitate față de cetățeni. Politica regională promovează “coeziunea și solidaritatea economică, socială și teritorială între statele membre.” De acum înainte, solidaritatea și coeziunea reprezintă obiectivul principal al Uniunii Europene. Aceasta înseamnă că de solidaritatea UE, mai concret, de asistența financiară, beneficiază acum toate regiunile dezavantajate sau regiunile în dificultate;
- Constituția Europeană conține prevederi suplimentare referitoare la protecția mediului. Principiul dezvoltării durabile ocupă un loc central în proiectul european.

Ratificarea Constituției

În 29 octombrie 2004, Șefii de State și de Guverne ale celor 25 de State Membre și 3 Tari Candidate au semnat Tratatul instituind o Constituție pentru Europa unanim adoptată de către ei în 18 iunie același an. Tratatul intra în vigoare doar când a fost adoptat de către fiecare dintre țările semnatare în concordanță cu propriile proceduri constituționale, Statele Membre având doi ani la dispoziție ca să ratifice textul Constituției.

Evoluții recente

Tratatul Constituțional a fost supus ratificării celor 25 de state membre. După cum este cunoscut Constituția UE a fost respinsă prin referendum în Franța și Olanda.

Drept urmare, Consiliul European s-a reunit, în iunie a.c. la Bruxelles, într-unul dintre cele mai importante summituri ale Uniunii Europene din ultimii ani, pentru a ajunge la un nou acord asupra conținutului unui nou tratat care va înlocui Constituția europeană.

"Sunt mulțumită de ceea ce am obținut la ultimul Consiliu European - o nouă bază pentru Uniunea Europeană", a declarat cancelarul german, Angela Merkel, referindu-se la acordul celor 27 State Membre privind un nou Tratat de Reforma.⁵

Liderii europeni au reușit să ajungă la un acord cu privire la proiectul de tratat care va înlocui Constituția europeană din 2004, la capătul a aproape 36 de ore de negocieri intense concentrate în jurul amenințării poloneze de a împiedica găsirea unei soluții care să permită reformarea modului de funcționare a instituțiilor europene. Principalele puncte ale acordului sunt:

- Liderii UE vor alege un președinte al reuniunilor Consiliului European, pentru un mandat de doi ani și jumătate, care poate fi reînnoit, în schimbul actualei președinții semestriale, exercitată prin rotație de țările membre. Tratatul va înființa puternică funcție a noului șef al diplomației europene, care să confere blocului comunitar o pondere mai mare pe scena internațională. Acesta - care nu se va numi "ministru de externe al UE", în urma obiecțiilor Marii Britanii - va fi răspunzător în fața guvernelor naționale și va gestiona uriașul buget de ajutoare externe al Comisiei Europene. Statele membre vor

⁴ www.infoeuropa.ro – Reprezentația Comisiei Europene în România

⁵ Gabriela Drăgan, *Tendențe și evoluții la nivelul politicii de coeziune a UE*

beneficia de o clauză de apărare reciprocă, după modelul NATO, în cazul în care vreunul dintre ele este atacat.

- Sistemul de vot va continua să se bazeze pe actualele proceduri stipulate în Tratatul de la Nisa, până în anul 2014. După această dată, votul se va baza pe sistemul "dublei majorități", care necesită acordul a 55 la sută din statele membre, reprezentând 65% din populația UE, pentru adoptarea unei decizii. Cu toate acestea, între 2014 și 2017, orice stat membru va putea cere de unul singur reaplicarea vechilor reguli din tratatul de la Nisa, pentru orice decizie supusă la vot în această perioadă. Marea Britanie a câștigat, la rândul ei, dreptul de a alege ce probleme din domeniul justiției și afacerilor interne vor fi cedate pentru coordonarea lor de către UE.
- Acordul conferă caracter coercitiv actualei Carte a Drepturilor Fundamentale în toate statele membre, cu excepția Marii Britanii, care a cerut și a obținut o excepție de la această regulă.
- Conform noilor prevederi solicitate de Olanda, parlamentele naționale vor avea capacitatea de a respinge propunerile legislative ale Comisiei Europene care contravin competențelor naționale.
- În comparație cu proiectul de Tratat constituțional, noul tratat elimină referințele la o Constituție a U.E și simbolurile precum drapelul sau imnul european.

Calitatea coeziunii și forța Uniunii Europene

Politica de coeziune s-a dovedit a avea un efect real în sprijinirea dezvoltării regiunilor Uniunii Europene, dar ea se va confrunta în anii următori cu noi provocări. Acestea sunt constatările prezentate în cel mai recent raport al Comisiei Europene cu privire la coeziunea economică și socială (30 mai 2007)⁶. Conform dispozițiilor articolului 159 din versiunea consolidată a Tratatului de instituire a Comunității Europene, la fiecare trei ani, Comisia prezintă Parlamentului European, Consiliului, Comitetului Economic și Social și Comitetului Regiunilor un raport privind progresele înregistrate în realizarea coeziunii economice și sociale și modul în care au contribuit la acest progres diferitele mijloace prevăzute în acest articol. Acest al patrulea raport, prezintă, pentru prima dată, situația economică, socială și teritorială din cele 27 de state membre ale Uniunii Europene după extindere, precum și din cele 268 de regiuni ale sale. Raportul conține o analiză amănunțită a situației regiunilor din punct de vedere al PIB-ului, al productivității și al ocupării forței de muncă. Acesta identifică o serie de provocări cu care se vor confrunta statele membre și regiunile pe parcursul următorilor ani și oferă o primă evaluare a impactului pe care îl va avea politica europeană de coeziune din perioada de programare 2000-2006, precum și al pregătirilor pentru noua perioadă de programare 2007-2013. Raportul conține 10 întrebări menite să inițieze, atât la nivelul instituțiilor europene cât și în afara acestora, dezbateri pe tema perspectivelor viitoare ale acestui domeniu important de politici.

În prezentarea raportului, Dănuza Hübner, comisarul pentru politica regională, a declarat: „Politica de coeziune și-a dovedit capacitatea de adaptare la diverse situații. Prin intermediul politicii de coeziune au fost sprijinite investițiile necesare în infrastructură, resurse umane precum și modernizarea și diversificarea economiilor la nivel regional. A fost facilitată orientarea politicilor de investiții publice în diferite state membre în sensul priorităților stabilite la nivelul Uniunii Europene.” După care, doamna Hübner a adăugat: „Politica de coeziune presupune acordarea de oportunități fiecărui cetățean de pe întreg teritoriul Uniunii Europene, prin reducerea diferențelor dintre regiuni, prin utilizarea potențialului neutilizat și concentrarea resurselor în investiții menite să contribuie la dezvoltare. Uniunea Europeană se va confrunta cu multe provocări în viitorul apropiat: declinul demografic ce va începe să se manifeste în jurul anului 2020 și fenomenul reducerii populației, deja prezent în multe regiuni, presiunea economică crescândă exercitată de concurența globală, creșterea prețului energiei, schimbările climatice și polarizarea socială. Europa trebuie să răspundă acestor provocări. În acest scop, trebuie ca toate regiunile și întreaga populație să contribuie la asigurarea bunăstării, la crearea de locuri de muncă și la stimularea dezvoltării”.

Structurat în patru capitole **al patrulea raport de coeziune** prezintă:

1. *Situația și tendințele economice, sociale și teritoriale în statele membre și în regiunile UE-27*: Se remarcă o diminuare, în cursul ultimilor zece ani, a diferențelor privind veniturile și ocuparea forțelor de muncă pe teritoriul Uniunii Europene. Totuși, încă mai este necesară depunerea unor eforturi pe termen lung în vederea reducerii diferențelor existente între zonele cele mai defavorizate.
2. *Impactul politicii de coeziune*: Programele europene de coeziune au sprijinit în mod direct promovarea convergenței regionale și a ocupării forțelor de muncă. De exemplu, în perioada 2000-2006, politica de convergență a contribuit la creșterea PIB-ului cu 2,8% în Grecia și respectiv 2,0% în

⁶ <http://ec.europa.eu> – Comisia Europeană

Portugalia; estimările preliminare prevăd că în perioada 2007-2013, politica de coeziune va contribui la creșterea cu aproximativ 8,5% a PIB-ului în Lituania, Letonia și Republica Cehă, cu aproximativ 5,5% în Polonia și cu aproximativ 3,5% în Grecia. Politica de coeziune a adus, de asemenea, o contribuție la reducerea fenomenului excluziunii sociale și al sărăciei: este asigurată anual cofinanțarea cursurilor de formare profesională pentru 9 milioane de persoane, dintre care mai mult de jumătate sunt femei, cursuri care contribuie la obținerea unor condiții mai bune de muncă, precum și a unor venituri mai mari; în perioada 2000-2005 au fost create peste 450.000 locuri de muncă în șase țări, utilizându-se în acest scop 2/3 din fondurile asigurate prin Obiectivul 2.

3. *Politicile naționale și coeziunea*: Investițiile publice au scăzut în ultimii ani deoarece bugetele se confruntă cu efectele cauzate de îmbătrânirea populației (reforma pensiilor, sisteme de educație și sănătate mai costisitoare), precum și de reforma economică ce are drept rezultat consolidarea finanțelor publice. În 1993, investițiile publice reprezentau aproximativ 2,9% din PIB. Doisprezece ani mai târziu, acestea scăzuseră până la 2,4% din PIB. În același timp, asistăm la manifestarea unui proces în cadrul căruia deciziile și gestionarea investițiilor publice sunt lente, dar sunt descentralizate treptat către nivelurile regionale și locale.

4. *Politicile comunitare și coeziunea*: Diversele politici comunitare – cele referitoare la cercetare, dezvoltare și inovație, la agricultură, concurență și la ajutoarele de stat – vor putea amplifica eficiența politicii de coeziune, de exemplu prin luarea în considerare, în mod explicit, a circumstanțelor de ordin economic, social și teritorial. Rapoartele demonstrează că, din ce în ce mai mult, aceste circumstanțe sunt luate în considerare, dar că nu există încă sinergiile necesare pentru valorificarea acestora⁷.

⁷ <http://www.eukn.org> - European Urban Knowledge Network